

Irmos Vitonytės daktaro disertacija

Autorius: Irma Vitonytė

Disertacijos pavadinimas: LIETUVOS UPIŲ FITOBENTOSAS IR JO RODIKLIŲ TAIKYMAS
VERTINANT UPIŲ EKOLOGINĘ BŪKLĘ

Mokslo sritis: biomedicinos mokslai, botanika (04 B)

Mokslinis vadovas: dr. Jūratė Kasperovičienė

Mokslinis konsultantas: doc. dr. Jolanta Kostkevičienė

Doktorantūros studijų laikotarpis: 2008–2012

Gynimo data: 2014 m. birželio 27 d.

Santrauka

Darbo tikslas – ištirti fitobentosos taksonominę sudėtį ir rūšių ekologiją Lietuvos upėse, nustatyti fitobentosos indikacines galimybes vertinant upių ekologinę būklę. Darbe pirmą kartą išsamiai ištirti fitobentosos dumbliai 73-se Lietuvos upėse, atlikta jų taksonominė ir ekologinių grupių sudėties analizė, nustatyti vystymosi ypatumai. Sudarytas rūšių sąrašas yra indėlis pildant gėlųjų vandenių dumblių taksonominį sąvadą. Identifikuotos 43 naujos Lietuvai bentoso dumblių rūšys, paruošti išsamūs rūšių aprašymai su autentiškomis nuotraukomis, pateikti morfometrinių duomenys, rūšių paplitimas. Atlikus molekulinis tyrimus gauti pirmi Lietuvos makrodumblių genetinės įvairovės duomenys, identifikuotos vyraujančios, retos upėse dumblių rūšys, nustatytas bentose dominuojančių žaliadumblių *Cladophora glomerata* genetinis polimorfizmas. Rezultatai svarbūs ir naudingi pasaulio mokslininkams, atliekant palyginamuosius molekulinis tyrimus ar sprendžiant ekologinių pokyčių stebėsenos problemas. Ištirti aplinkos veiksniai, lemiantys fitobentosos rūšių vystymosi ypatumus upėse. Preliminariam upių būklės vertinimui *in situ* išskirtos indikacinės makrodumblių rūšys, jų projekcinio padengimo (%) vertės. Pirmą kartą pagal fitobentosos indekso (BI) rodiklius atliktas Lietuvos upių ekologinės būklės vertinimas, kuris reikšmingas prognozuojant Lietuvos upių ekologinės būklės pokyčius ir vykdant gamtosaugines programas pagal ES BVDP reikalavimus.

Publikacijos

Mokslo publikacijos Thomson Reuters Master Journal List sąraše:

- VITONYTĖ I., 2011: First record of red algae *Thorea hispida* in Lithuanian freshwaters – *Botanica Lithuanica*, **17(4)**: 165–175. – ISSN 1392-1665
- VITONYTĖ I., KOSTKEVIČIENĖ J., 2008: New to Lithuania Cyanobacteria species in benthos of streams – *Botanica Lithuanica*, **14(4)**: 223–231. – ISSN 1392-1665
- KOSTKEVIČIENĖ J., VITONYTĖ I., 2008: New data on red algae species *Audouinella hermannii* and *Chroodactylon ornatum* in Lithuania – *Botanica Lithuanica*, **14(3)**: 171–175. – ISSN 1392-1665

Mokslo publikacijos kituose recenzuojamuose leidiniuose:

- VITONYTĖ I., KOSTKEVIČIENĖ J., 2009: Bentoso dumblių bendrijos skirtingos vandens kokybės Lietuvos upėse. – „Mokslas – Lietuvos ateitis“ [VGTU Aplinkos apsaugos inžinerija], **1(4)**: 86–91. – ISSN 2029-2341(print)/ISSN 2029-2252 (www.mla.vgtu.lt/index.php/mla/article/view/mla.2009.4.17)